

blad *L'Avenir*, deelde aan Da Costa mee dat de Schotse broeders hem daarin nog waren voorgegaan.⁴⁹ Er was verwantschap en herkenning; in dit alles manifesteerde zich de geest van het Réveil als internationale beweging.

Tijdens zijn reis naar Schotland in 1846 logeerde Capadose eerst met zijn gezin in Glasgow bij de weduwe van de predikant met wie hij gecorrespondeerd had. Enkele Schotten zochten contact met hem o.a. John Duncan, die enkele jaren als 'missionary' onder de Joden in Budapest had gewerkt en nu hoogleraar was in het Oude Testament aan het Edinburghse 'New College'; om zijn grote bedrevenheid in het Hebreeuws werd hij wel 'Rabbi Duncan' genoemd.⁵⁰ Een kerkdienst bij Rev. Anderson,⁵¹ die dikwijls revivals had in zijn gemeente en 'even als de geheele kring van onze lieve vrienden ontzachelijk aan Israel verbonden' beviel hem niet in alle opzichten. Met de inhoud van de preek kon Capadose wel instemmen, maar Andersons optreden had 'iets dweepachtigs'; het deed hem denken aan wat hij eens gelezen had over sommige preken van Methodisten in Amerika.⁵² In zijn extravagantie zal de betreffende predikant niet de gemiddelde Schotse 'evangelical' vertegenwoordigd hebben.

De 25ste mei was Capadoses grote dag. Met enkele andere buitenlandse gasten (uit Genève en Frankrijk) werd hij bij de 'Assembly' geïntroduceerd. Enkele jaren later schreef hij over zijn bezoek aan de 'Assembly':

Ja gewis ... het was een der gewichtigste tijdstippen mijns levens, toen ik my, een paar jaar geleden, in dat gezegend land ... te midden van de plechtige Vergadering bevond, waar meer dan 5000 personen gedurende tien dagen en eens tot laat in den nacht met gespannen aandacht zich met de gewichtigste onderwerpen, die tot de werkzaamheden van die bloeiende Kerk behooren, alle strekkende ter uitbreiding van het Rijk onzes Heeren, onvermoeid hebben bezig gehouden ... Toen ik daar die getrouwe geloofshelden ... te zamen zag, en als op de handen gedragen van hunne in het geloof wakkere

49. Capadose aan Da Costa, 17 april 1846, Réveil-Archief, Verz. Da Costa.

50. Zie voor hem: De le Roi, III, reg.; Hugh Watt, *New College Edinburgh. A Centenary History*, Edinburgh, London, 1946, 239v.

51. Waarschijnlijk Jonathan Ranken Anderson, predikant van John Knox's Chapel en gedurende enige tijd 'Hebrew tutor' in 'Free Church College', Glasgow. In 1853 werd hij afgezet wegens 'views inconsistent with the Confession of Faith': Hew Scott, *Fasti Ecclesiae Scoticae*, III, Edinburgh, 1920, 418. De betreffende ervaring wordt door Capadose ook - als 'exceptioneel' - vermeld in zijn *London bezocht in 1851*, Amsterdam 1855, 64.

52. Capadose aan Groen, 9/11 mei 1846, Réveil-Archief.